

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 marca 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt II C 1003/13 z powództwa S. G. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę oraz o ustalenie odpowiedzialności na przyszłość:

1. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. G. tytułem zadośćuczynienia kwotę 33.600 zł z ustawowymi odsetkami:

- w zakresie kwoty 3.600 zł od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia zapłaty;
- w zakresie kwoty 16.400 zł od dnia 30 maja 2013 roku do dnia zapłaty;
- w zakresie kwoty 13.600 zł od dnia 10 marca 2014 roku do dnia zapłaty;

2. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. G. tytułem odszkodowania kwotę 4.288 zł z ustawowymi odsetkami:

- w zakresie kwoty 1.500 zł od dnia 1 lipca 2010 roku do dnia zapłaty;
- w zakresie kwoty 2.788 zł od dnia 30 maja 2013 roku do dnia zapłaty;

3. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. G. tytułem renty kwotę 220 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 czerwca 2013 roku i na przyszłość, płatną do 10-go dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności poszczególnych rat;

4. ustalił, że Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. ponosi odpowiedzialność za mogące ujawnić się w przyszłości u S. G. skutki zdarzenia z dnia 19 marca 2010 roku;

5. w pozostałej części oddalił powództwo;

6. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. G. kwotę 2.522,09 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

7. nakazał pobrać od S. G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 319,17 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów wynagrodzenia biegłego oraz opłaty od rozszerzonej części powództwa;

8. nakazał pobrać od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 1.360,62 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów wynagrodzenia biegłego oraz opłaty od rozszerzonej części powództwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając orzeczenie w części, tj. w zakresie punktu 5 - co do oddalenia powództwa o przyznanie na przyszłość powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb w zakresie kwoty 780 zł miesięcznie. Rozstrzygnięciu skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 444 § 2 k.c. poprzez błędną jego wykładnię, uzasadniającą przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że istnieją przesłanki do przyznania powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 220 zł miesięcznie, podczas gdy z uwagi na zebrany materiał dowodowy, w szczególności zeznania poszkodowanego oraz jego syna, kwota ta winna wynosić 1.000 zł;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. wyrażające się w:

- dowolnym przyjęciu, iż kwota 220 zł stanowi wystarczającą kwotę renty na przyszłość, podczas gdy same tylko koszty dojazdu syna do powoda trzy razy w tygodniu stanowią miesięczny wydatek w kwocie 401,16 zł;

- pominięcie informacji płynących z zeznań W. G., z których wynika, iż po wypadku ojca – powoda, musi do niego dojeżdżać 20 km trzy razy w tygodniu (piątek, niedziela, środa), podczas gdy przed wypadkiem ojciec był całkowicie samodzielny;

- sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia, poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie powód nie wymagał dodatkowej pomocy osób trzecich, pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze skutkiem samego wypadku, podczas gdy dopiero po wypadku powód stał się osobą wymagającą pomocy ze strony rodziny.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie miesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb na rzecz powoda S. G. na przyszłość, płatnej do 10 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat z kwoty 220 zł do 1.000 zł oraz kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Rozpoczynając analizę zarzutów apelacji, należy odnieść się w pierwszej kolejności do zarzutów prawa procesowego, gdyż prawidłowo ustalony i oceniony stan faktyczny determinuje kierunek dalszych rozważań w aspekcie prawa materialnego.

W pierwszej kolejności za chybiony należało uznać zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. W myśl powołanego wyżej przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom apelującego w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez tenże Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś wszelkie podniesione w tym zakresie w treści apelacji zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu pierwszej instancji.

Skarżący w niniejszej sprawie kwestionuje jedynie wysokość przyjętej przez Sąd Rejonowy kwoty renty miesięcznej z tytułu zwiększenia potrzeb powoda w związku z wypadkiem komunikacyjnym, jakiemu powód uległ w dniu 19 marca 2010 roku. Mianowicie apelujący podnosi, iż Sąd pierwszej instancji niezasadnie nie uwzględnił, jako szkody stanowiącej normalne, typowe następstwo wypadku komunikacyjnego, kosztów dojazdu syna powoda z miejsca zamieszkania W. G. (w B.) do mieszkania apelującego (położonego w Ł.), które z racji ich częstotliwości (3 razy w tygodniu), a także znacznej odległości (20 km) same w sobie wynoszą ponad 400 zł, a to z kolei podważa prawidłowość ustalenia renty miesięcznej jedynie na poziomie 220 zł.

Z przedstawioną wyżej argumentacją powoda nie sposób się zgodzić. Wbrew bowiem stanowisku skarżącego Sąd Rejonowy trafnie ocenił, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż kwotą potrzebną do zaspokojenia zwiększonych potrzeb apelującego w związku z wypadkiem jest kwota przekraczająca 220 zł miesięcznie. Jak słusznie podkreślił Sąd pierwszej instancji wydatkami uzasadniającymi przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb są ponoszone stałe koszty leczenia (np. koszty leków), specjalnej opieki lekarskiej, konieczność ponoszenia kosztów stałych zabiegów rehabilitacyjnych, specjalnego odżywiania, koszty innej opieki i pomocy, konieczność dojazdów do placówek medycznych itp. Podkreślenia przy tym wymaga fakt, iż jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 r. (sygn. akt III CK 392/04, LEX nr 177203), w sytuacji kiedy podstawa zasądzenia na rzecz poszkodowanego renty stanowi zwiększenie potrzeb wyrażających się w przyszłych powtarzających się stałych wydatkach obejmujących między innymi konieczną opiekę, rehabilitację i pielęgnację, to w takim przypadku wystarczające jest wykazanie przez poszkodowanego istnienia zwiększonych potrzeb stanowiących następstwo czynu niedozwolonego. Sąd nie jest natomiast zobowiązany do drobiazgowej dokładności. W tym zakresie się kierować bowiem powinien wskazaniem z art. 322 k.p.c. (tak np. wyrok SN z dnia 25 listopada 1999 r., sygn. akt II CKN 476/98, niepubl.).

W konsekwencji odnosząc się do zagadnienia związanego ze zwiększeniem się potrzeb powoda wyrażających się w przyszłych powtarzających się stałych wydatkach obejmujących między innymi konieczną opiekę, należy zauważyć, iż w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza wniosków zawartych w opinii biegłego sądowego M. K. u powoda normalnym, typowym następstwem wypadku komunikacyjnego była konieczność sprawowania nad nim opieki ze strony osób trzecich w wymiarze po 8 godzin dziennie w okresie jedynie 2 miesięcy po wypadku. Okolicznością mogącą mieć pozornie wpływ na komplikacje przy ustaleniu rzeczywistego wymiaru czasu, w jakim osoby trzecie z racji wypadku winny udzielać powodowi pomocy w czynnościach życia codziennego jest fakt, iż S. G. w dacie zdarzenia miał 89 lat i już chociażby z tej przyczyny, a także z uwagi na zmiany somatyczne zachodzące w organizmie ludzkim z upływem lat, opieka osób trzecich nad powodem i tak powinna mieć charakter ciągły, niezależnie od samego wypadku. Należy bowiem zauważyć, iż powód, od 27 lat będący wdowcem, mieszka sam i jak każda osoba w tym wieku wymaga już stałej opieki i stałego kontaktu z osobami najbliższymi, którymi są dla niego syn oraz synowa. Wypadek, jak trafnie ustalił Sąd Rejonowy w oparciu o zgromadzone dowody, jedynie nasilił i tak istniejącą już potrzebę tej opieki. Wobec powyższego przy ustalaniu kwoty renty miesięcznej z tytułu zwiększonych potrzeb powoda należało mieć na względzie, co słusznie też podkreślił Sąd Rejonowy, iż nie wszystkie potrzeby S. G. w zakresie opieki osób trzecich były następstwem wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ powód, a jedynie stanowiły one typowe następstwo wypadku w części, w jakiej uległy one na skutek przedmiotowego zdarzenia czasowemu zwiększeniu. Trafnie także Sąd Rejonowy zauważył, iż przy określaniu wysokości należnej renty należy mieć na względzie, że stosownie do art. 87 krio rodzice i dzieci obowiązani są wspierać się wzajemnie. Jak przyjmuje się w piśmiennictwie, przez wzajemne wsparcie, o którym mowa we wskazanym wyżej przepisie ustawy, należy rozumieć przede wszystkim obowiązek wzajemnej pomocy, która może przybierać zarówno postać osobistą, jak i majątkową.

Polega ona m.in. na osobistej pieczy w razie choroby, czy szczególnej trosce w razie niepowodzeń życiowych, jak i na świadczeniach majątkowych w zakresie wykraczającym poza obowiązek alimentacyjny, jeżeli udzielanie takiej pomocy jest zasadne. Poza tym, w treści obowiązku wspierania daje się wyodrębnić takie zachowania, które w konkretnej sytuacji nie mogą zostać zakwalifikowane jako udzielanie pomocy w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz stanowią wyraz pozytywnych emocji, pamięci lub np. polegają na utrzymywaniu kontaktów rodzinnych, zapobiegając poczuciu osamotnienia.

W związku powyższym za słuszne należy uznać stanowisko Sądu Rejonowego, iż prawnym obowiązkiem alimentacyjnym każdego dziecka jest opieka nad rodzicem i pozostawanie z nimi w stałym kontakcie. Kontakt taki jest konieczny zwłaszcza ze względu na mogące nastąpić stany chorobowe fizyczne i psychiczne, a kontaktu takiego nie określają normy godzinowe. Wzajemne wsparcie pomiędzy rodzicami i dziećmi powinno być także całkowicie bezinteresowne, co wynika przede wszystkim z norm moralnych.

Mając zatem na względzie fakt, iż powinność sprawowania nad powodem, jako nad osobą w zdecydowanie podeszłym wieku, stałej opieki i niesienia mu pomocy w czynnościach życia codziennego spoczywała na powodzie, jako osobie dla powoda najbliższej, niezależnie od samego wypadku, któremu uległ powód, za prawidłowe należało uznać stanowisko Sądu Rejonowego, iż nie wszystkie dojazdy syna powoda z B. do mieszkania jego ojca w Ł. stanowiły normalne, typowe następstwo wypadku i z tych też względów koszt tychże dojazdów wyrażający się w ilości zużytego paliwa, nie mógł zostać w całości, zgodnie z żądaniem powoda, uwzględniony przy ustalaniu kwoty renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

W świetle powyższego zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotę renty w wysokości 220 zł miesięcznie należało uznać za pełni odpowiadającą zwiększonym potrzebom powoda w następstwie wypadku, do których to potrzeb niewątpliwie zaliczają się wydatki w związku z koniecznością zapewnienia powodowi pokrycia kosztów leczenia oraz częściowo tylko koszty dojazdów syna do powoda. Należy jednocześnie zauważyć, iż powód, żądając podwyższenia wysokości zasądzonej wyrokiem Sądu Rejonowego renty miesięcznej z kwoty 220 zł do kwoty 1.000 zł, jako koszty, których Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił, wskazał jedynie kwotę 401,16 zł. Apelujący nie wyjaśnił jednakże, jakie konkretnie koszty składają się na pozostałą dochodzoną kwotę 380 zł. Na kwotę tę niewątpliwie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie może składać się sugerowana przez skarżącego dodatkowa pomoc osób trzecich. Jak bowiem już powyżej wskazano, pomocy takiej powód i tak, z racji swojego wieku i związanych z nim zmian somatycznych zachodzących w organizmie skarżącego, wymagał od osób najbliższych niezależnie od samego wypadku, który jedynie nasilił powyższą potrzebę powoda. Okoliczność ta jednakże została już uwzględniona przez Sąd Rejonowy przy orzekaniu o wysokości należnej powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Konsekwencją powyższego jest zaś całkowita niezasadność podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 444 § 2 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że istnieją przesłanki do przyznania powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb jedynie w wysokości 220 zł miesięcznie. Kwota powyższa, jak zostało już podkreślone, znajduje pełne oparcie w zgromadzonych dowodach. Powód nie zdołał zaś udowodnić, iż jego zwiększone na skutek wypadku potrzeby wymagają w celu ich zaspokojenia kwoty wyższej aniżeli renta miesięczna zasądzona wyrokiem Sądu pierwszej instancji.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację.